

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK	
Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidéken: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre --- 3.-	Negyedévre --- 3.60
Félévre --- 6.-	Félévre --- 7.-
Égész évre --- 12.-	Égész évre --- 14.-
Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)	

Felelős szerkesztő
BARTÓK LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Hirdetéseket péntek számításal, díjazás szerint.
Apró hirdetéses ára: egy sor 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

Tiszta választások.

Budapest, január 18.

«Ami azt illeti, hogy a képviselő ne utilizálja az állását: lelkemből beszél és én egyetértek vele». Széll Kálmán miniszterelnök felelte ezt tegnapi nagy beszédében *Holló* Lajosnak, aki nagy hatással követelte, hogy a képviselő ne használhassa ki többé a nép bizalmából nyert állását a maga önző céljaira.

Széll Kálmán beszédének ez erkölcsi tekintetben rendkívül nagy értékű nyilatkozata. Különösen megbecsüljük azért, mert amit a kormányelnök állít, annak igaznak kell lenni. Nyilatkozatait nem burkolja talleyrandi csalafintákba, hanem magyaros őszinteséggel mondja ki, ami mondani valója van. Személyes sértésnek veszi, ha valaki nem is magán, hanem politikai természetű állításainak igazságában, ígéreteinek beváltásában kételkedik. *Széll* Kálmántól tehát teljes megnyugvással halljuk, hogy «elke mélyéből» érzi azon reform szükségét, amely a képviselői állás függetlenségének, erkölcsi tisztaságának, tekintélyének és egyéni előkelőségének szempontjából elengedhetlen és immár elodázhatlan. Szinte megnyugszunk abban, hogy már nincs messze annak ideje, amidőn a képviselői mandátum nem alacsonyítottatik le a seftelések, protekciók, konclesések és egyéb önző magánérdek,

egyszóval a híres *összeférhetlenség* zsir-foltos sajtakarójává.

És ha becses *Széll* Kálmán nyilatkozata, amelylyel készséggel és visszavonhatlanul zsirálta a *Holló* Lajos által kibocsátott váltót, becses azért, mert ő mondotta és mert az új rendszer bekövetkezésének az egyik legfényesebb bizonyítéka: még becsesebb a múlt szempontjából, különösen ha párhuzamba tesszük a szabadelvű párt összes miniszterelnökeinek erre a tárgyra vonatkozó nyilatkozataival.

Széll Kálmán jóindulatu nyilatkozata egy tényleg lé ező visszaélés gyógyításának ígérete, tehát a kóros helyzetnek egyúttal felismerése és bevallása is. Nem voltunk a múltban szokva ekkora őszinteségre, mert a régi kormányok, amelyeknek szerencsésen beföllegzett, egyszerűen letagadták, amit a vak is látott, amiről ők maguk a leghatározottabb tudomással birtak. Letagadták, hogy kutya van a kertben, mert hiszen a korrupció boglyáját, az ő szénájukat és szalmájukat őrizte. Hogy is engedték volna ők, hogy szeretett magzatukat, saját képükre teremtetten drágalatos gyermeküket, holmi rajongó és idealista politikusok a *javitó-házba* küldjék?

Széll Kálmán azonban nem törődött azzal, hogy a régi rendszer minden rangu rendű és minőségű alakjai micsoda savanyu ábrázattal nézettek bele a *Széll* Kál-

mán kinyilatkozott lelkebe és majd akkor is megadja a szájok ízét, hogy ha a savanyúság keserű kifakadásokba megy át.

Semmi sem zavarja a miniszterelnök urnak nem személyébe, hanem rendszernek erősségébe és győzelmes jövőjébe vetett hitet, mint a régi rendszerből reá maradt és a *Lloyd*beli klubban különös edényekben őrzött savanyúságok, keserűségek és édeskés izetlenségek. Mikor szabadul meg már a miniszterelnök ur azoktól az elemektől, amelyek éppen azt gyűlölik lelkükből, aminek szükségét *Széll* Kálmán «lelkéből érzi». Nekünk van egy elméletünk a mostani helyzetnek arról a sokak előtt talán talán érthetetlen képeről, amely különösen két irányban éleződött ki. Az egyik az, hogy a szabadelvű párt új elemei, ezek a rendkívül kiváló tehetségek, fényes jellemek, igazi nagyságok nem foglalták el a az őket megillető helyet, máig sem nyerték el az őket megillető hatáskört. A másik megfajtást talán még sürögöbben igénylő talány, hogy miért tartotta meg pozícióját a «régis gárda», mely egyúttal rémuralmat és statáriális hatalmat látszik gyakorolni az új korszak területén is.

Mi azt hisszük, hogy az új rendszer megalapító miniszterelnök s az új rendszer támogatására vállalkozott új elemek a választásokra várnak. *Széll* Kálmán a nemzet ítéletét óhajtja

A MAGYARSÁG TÁRCAJA

„Hófehérke.”

(Bródy Sándor négyfelvonásos színműve. Bemutatva november 18-án a Nemzeti Színházban.)

Bródy Sándor, irodalmunk ifjú nemzedékének egyik legrokonszenvesebb alakja. Irodalmi működése addigéle az elbeszélő genre-mezején mozgott, — a kritikusiá kívül. Számátlan regénye jelent meg lapban és könyvben, ujabban egy új tucat könyv megírására vállalkozott egy év alatt s ennek «Fehér könyv» cím alatt ki-fartással és dicséretre méltó szorgalommal meg is felelt. Most Bródy új téren próbálkozik: a drámaírásán. Darabja ma este a Nemzeti Színházra kerül s a mai est közönsége dönti el, vajjon Bródy kétségkívül eredeti tehetsége és annak a drámaírás terén való megszólalása fog-e tetszeni, vagy nem.

«Hófehérke»-jében egy fiatal mérnök megundorodik a körötte levő cocotte-társaságtól és friss levegőre, eszményi szerelemre vágyik. Ábrándozni kezd, miatt az olcsó hölgyek körülötte viháncolnak. Távol Budapesttől Erdélybe vágyik, hol valamely faluban van egy református pap s annak ártatlan, lenvirágszemű szöke leánya, ezt ő megkéri és nőül veszi. Ez elhatározással nekiindul Erdélynek s egy faluban csakugyan talál egy beteges, vézna, sápadt lányt, ezzel

néhány szót vált s nőül kéri a boldog apától. Mellesleg megjegyezve, mérnökünk nem olyan vaktában megy a névtelen faluba: atyja valamikor ott lakott, tehát ő maga sem idegen e helyt.

Amilyen felesleges a falu nevét tudnunk, oly felesleges a szereplők neve is. Az előleges jelentésből e szereplőket ismerjük meg: «Az öreg tiszteletes», «A kis tiszteletes», «Az orvos», «Az orvos felesége» stb. Szinte kár, hogy a darab férfi hőségnek neve van és Balassa Jenőnek hívják, egyszerűbb lenne ezt meg «a mérnök»-nek nevezni. Két nő van még a darabban: egyik «Hófehérke», a másik «Heléna». Amaz a papa leánya, emez az orvosé, amamba hirtelen szerelmes lesz Balassa Jenő, emez hirtelen szerelmes lesz Balassa Jenőbe.

Mily egyszerű volna most már, hogy a mérnök elvonná Hófehérkét, hazahozná Budapestre és itt kiábrándulna a kis libából, Heléna pedig mehetne arra, amerre szilaj vére kergeli. Mert amily egyszerű és ártatlan a papságy, mondhatnám együgyű, oly kitanult és minden irányban kiképzett az orvos leánya. Herbert Spencerből idéz, nyílt ateista, nem tagadja, hogy ő nagy szerepre vágyik, saját szépségét hibátlanul szokta a tükrő előtt megbámulni és tudja, hogy a férfiak bele bolondulnának, ha ösmernék. De a kis faluban, a medvék között, eltemetve él, fényes tehetségével, mely Jvette Guilbert-féle francia chanssonettek mesteri előadásában éri el csuespontját.

Heléna ezenkívül még egyebet is tud: a mérnököt el tudja csábítani menyasszonyától. Heléna annyiszor tesz a mérnöknek heves szerelmi vallomásokot, hogy az utójára is megtörik. Elősegíti e lelki gyöngeséget egy nagy betegség, melyből az orvosék házában lábba fel, Heléna ápolása alatt. Ugyanez időben Hófehérke otthon lábba fel, de a vén orvos, látván lánva boldogtalan szerelmét, belenyúl a természet rendjébe s a lánva boldogságának útjában álló papságyának chinin helyett arsenikumot ad be, melytől az örökre elalszik. Az orvos a maga álláspontját gyöngy megindokolja: Darwin szerint a fajok kiválasztása a természet egyik östörvénye. Balassa Jenő, az erőteljes, herkulési természetű mérnök és a «mazna», nyavalyás papságy nem hozhatnak létre erőteljes nemzedéket. «Ha az állam bátorsággal bírna — okoskodik az orvos — az ilyen egyéneket eltenné láb alól hivataiból.» Miután az államnak nincs bátorsága, an neki, az ateistának s megmérgezi a lányt s így az ő lánva lép Hófehérke helyére s lesz Balassa Jenő nejevé.

Az utolsó felvonás a Balassa Jenő gyárában játszik. Nagy kazán van az előtérben, hajtókerek, gőzgép hátul, oldalt; balra egy kis iroda, melyből csigalépcső vezet a mérnökék magánlakásába. A mérnök és neje éjjel egyedül van az irodában: a férjnek munkája van, neje pedig lejött hozzá szerelmeskedni, majd felmegy a csigalépcsőn, hogy vacsorájukat lehozza. Ez alatt megjön a vén orvos és dult arccal mondja

hallani, mielőtt programját minden következményeivel egyetemben megvalósítaná. A régi nemzeti párt tagjai és a diszsidensek — elveik teljes fentartásával — beléptek a többséget képező pártba, mert ezt az alkotmányosság megmentésének érdeke parancsolta nekik, mert a «jog, törvény és igazság»-nak a Lloyd-erődben oly csekély számú hű őrségét kellett megerősíteniük, mert ezt az áldozatot hazafiságuk követelte; tudták, hogy új környezetükben milyen kedvetlenségeket kell eltűrniük, amidőn e parancsnak engedelmességeknek. Ezt megselekedték, de az ő izlésük és politikai fölfogásuk nemessége is parancsolt nekik valamit: azt, hogy ne rohanják meg a terített asztalt, mint egyéb, élénk emlékekben élő fuziók alkalmával történt, a kiéhezett hadak telhetlenségével és falánkságával és ha kell, évekig is várják be azt a pillanatot, amelyben politikai multjuk és egyéniségük méltóságának sérelme nélkül vehetnek részt az ország ügyeinek vezetésében. A régi nemzeti pártiak és az ugynevezett disszidensek két év óta elégednek már meg azzal, hogy pártjukban a valódi szabadelvűség elvi küzdelmét folytatják, a jog, törvény és igazság ideális védelmét teljesítik. Önzetlenül, nemesen, szépen. A gyakorlati munka korszaka reájok nézve akkor következik még, amidőn a választók megnyilatkoznak, amidőn a nemzet őket új helyzetükben erre fölhatalmazza.

Az új rendszert a választások eredménye fogja a maga teljességében megvalósítani. Erre vár Széll Kálmán, erre a szabadelvűpárt új gárdája és ha a választások csakugyan oly tisztán, a nemzet akaratának meghamisítása nélkül folynak le: ezek eredményében csalódní nem lehet, mert a nemzet bizonyára a politikai erkölcsök várva-várt ujjaszületésére, a parlament életnek vágyva-vágyott és teljes regenerálására fog módot nyújtani.

Tiszta választások — új rendszer, ezt ígérte Széll Kálmán tegnapi nagy beszédében, ezt várja tőle a nemzet, ezt várja a nemzettől ő maga! (—)

el, hogy lelkiismereti fordulása vannak, amiért eltette Hófehérkét láb alul. Balassa iszonyodva hallja e vallomást s megundorodik Helenától is, kihez egy ártatlan lány holttestén át jutott. A nagy kazán megvilágosodik s ott látszik halottas ágyán a kis Hófehérke, mint a mérnök látomása. A vén orvos elmegy, hogy magát följelentse és megmérgezze, Helén lejjő férjéhez, csábító éji pongyolában, a férj azonban durván fogadja s ellökösi magától. Végre Helén is megtudja a szörnyű valót s erre Hófehérke mennyasszonyi fátyollal fején, myrtusz-koszorújával megjelenik és beszélni kezd. Ugy a víziót látó mérnök, mint a suggestió hatása alatt álló Helén is hallja a kísértet szavait, s Helén válaszol is. Hófehérkének, midőn az egykori vőlegényét magához hívja a sirba. Ő az érzéki szerelem eszébe jutva akarja férjét visszatartani, ez azonban most már csak a tiszta Hófehérkét szereti s midőn az orvos betáborog, hogy itt meghaljon, a gyári munkásoknak a mérnök azt parancsolja, hogy a halottat és az élt is vigyék el. Helén elmegy a halottal és a munkásokkal, a többi munkás megindítja a gépeket s egy hosszú fűtytel végződik a darab.

A darab rendezése és maga az előadás kifogástalan volt. A mérnököt Császár ur, az orvost Ujhász ur, Helénát Márkus Emilia asszony s Hófehérkét Török Irma kisasszony adják. A darab kritikáját az előadás utánra tartjuk fenn.

BELPOLITIKAI HIREK.

Budapest, jan. 18.

Három püspöki szék üresedésben. Zalka János győri püspök elhunytá következtében három püspökség van már üresedésben: a szombathelyi, a győri és a székesfejérvári püspökség. A kormány kebelében, hír szerint, már foglalkoztak is ezen főpapi stallumok kettejének a betöltésével, sőt Wlassics miniszter legutóbbi bécsi utja is nem csupán az uralkodó család tagjainak az újév alkalmából való üdvözlésével, hanem ezzel a kérdéssel is kapcsolatban állott. Amint lapunknak Győrből jelentik, ott az a hír van elterjedve, hogy gróf Széchenyi Miklós lesz az elhunyt Zalkának utódja a püspöki székben. A szombathelyi püspöki székre hír szerint Jánosy Gusztáv veszprémi kanonok, e. püspök, az ismert költő a komoly jelölt.

A fumei kérdés megoldása. Mint már említettük, Széll Kálmán miniszterelnök tapintatosságának és gróf Szapáry László fumei kormányzó célirányos törekvésének sikerült az ugynevezett «fumei kérdést» a békés és helyes megoldás útjára terelni. Gróf Szapáry László Budapestről visszaérkezve Fiuméba, újabban a következő felhívást intézte a kikötő város polgáraihoz:

A magyar kormány, mely állandóan át volt hatva a Fiume városa iránt való atyai gondoskodás érzetét, most újból alkalmat akar önmagának adni, hogy városuk közigazgatását azok kezébe tegyék le, kiket erre a hivatásra méltóknak találunk. Erre akar alkalmat adni a magyar kormány, bizva az önkéntes rendületlen hűségében és a magyar haza iránt való szeretetükben, a minek Fiume pártatlan emelkedését és elsőrangú tengeri kikötővé való fejlődését is köszönheti. Abban a reményben, hogy minden személyes és pártérdeket mellőzve, kizárólag csak a polgári kötelesség által vezérelve és megbizva a kormány bölcsességében, jóakarátában, fogják beadni szavazataikat, az új választás idejét január huszonegyedikére kitűzöm.

Az autonómisták pártjának végrehajtó bizottsága szerdán este ülést tartott és elhatározta, hogy a legközelebbi napokban népgyűlésre hívja össze a párt leveit.

A zágrábi kamara megintése. A horvát országos kormánytól nemrég leirat érkezett a zágrábi kereskedelmi kamarához, melyben megintik a testületet arról, hogy politikával ne foglalkozzék. Az intelemre a következő eset szolgált okul: A belgrádi osztrák magyar segítő-egyesület megküldte a kamarának alapszabályait véleményadás végett. Az alapszabályok visszaérkeztek néhány megjegyzéssel; többek között kívánta a kamara, hogy mindenütt, ahol magyar állampolgárok segítéséről van szó, a «magyar-horvát» kifejezés használtassék. A belgrádi osztrák-magyar segítő egyesület nem állott kötélnék, hanem a belgrádi osztrák-magyar konzulátushoz fordult tanácsért, amely viszont áttette az ügyet a bécsi közös külügyminisztériumhoz. A bécsi külügyminisztériumhoz. A bécsi külügyminisztériumtól Budapestre érkeztek az alapszabályok a kereskedelmi minisztériumba s innen lekerültek a horvát országos kormányhoz megfelelő elintézés végett. A dorgatóriumot, hír szerint, szóvá teszik a zágrábi kereskedelmi kamara legközelebbi ülésén.

KÜLFÖLD.

A porosz királyság jubileuma. Tegnap kezdődtek el Berlinben a porosz királyság alapításának kétszázadik fordulóját jelölő ünnepségek, amelyekre tudvalevőleg Ferenc József király is elküldte képviselőjét, Ferenc Ferdinánd trónörökösét. Dél előtt tíz órakor katonai ünnep volt a Zeughausban, amelyen Boch-Polach tábornok a tisztikar szerencsekívánatait adta át a császárnak. Azután II. Vilmos beszédet mondott. Abból az eszméből indult ki, hogy az uralkodót különös örömmel tölti el, hogy ezen a napon első sorban tisztjeit üdvözölheti. A porosz tisztikar, mint a lefolyt két századra való visszapillantás mutatja, a legjobb tanítója volt a népnek a királyhűségben; a császár reméli, hogy ez a jövőben is mindig így marad. A haditengerészet tisztjeihez intézett beszédében a császár utalt arra, hogy a haditengerészet is szorosan egybe van kapcsolva a porosz királyság fejlődésével. A

nagy választófejedelem gondolatai irányultak először a flottára és németalföldi tartózkodása alkalmával, melynek nagyon fejlődött hajózása akkor mintaszerű volt, e nagy előd tanulmányozta is ezt az ügyet. E szerint a haditengerészet úgy, mint a Hohenzollern-ház is nagy köszönettel tartozik az oranjei háznak azokért a példát adó impulzusokért. Végül a császár azt a reményét fejezte ki vajha sikerülne a haditengerészetet továbbra is jelentőségének megfelelő módon fejleszteni és fáradhatatlan előrelépésre inteni. Az ünnepség befejeztével a Zeughaus előtt föllállított gyalogsági és lovassági század fölvonult a császár előtt tábori jelvényeivel.

Délben a fekete-sas-rend káptalanját gyűjtötte össze a császár néhány új tag felvétele és káptalani gyűlés tartása végett. Az ünnepség a lovagteremben ment végbe. A császár a trónon foglalt helyet, míg a lovagok a trón két oldalán félkörben állottak. Ezek közé léptek a felavatandó új tagok: Ferenc Ferdinánd főherceg, Frigyes Vilmos trónörökös, György szász herceg, Ruprecht bajor herceg, Planitz lovassági tábornok és gróf Bülow birodalmi kancellár. A rend alapszabályaira való fogadalmat kúrtharogság mellett tették le az új tagok s ugyanígy vették fel a rend köpenyét is. A császár azután, mint a rend nagymestere, a lovagok nyakába akasztotta a rendláncot s megölelte őket. Előbb a trónörökös avatták fel külön s azután Ferenc Ferdinánd főherceget, György szász herceget és Ruprecht bajor herceget, végül Planitz lovassági tábornokot és Bülow birodalmi kancellárt. A kézzszorítás után az új lovagok beálltak a régebbi lovagok közé és pedig a trónörökös a trónhoz legközelebb. A császár és a lovagok azután a hagyományos sorrendben a káptalan terembe mentek, hol káptalani gyűlés volt. A terem keskenyebb oldalán a császár foglalt helyet, szemben vele Pless herceg, a rend kancellárja, két oldalt pedig a lovagok a rendben elfoglalt rangjuk sorrendjében.

A német birodalomgyűlés, valamint a porosz képviselőház tegnapi ülésén lelkes tüntetések voltak a császár és az uralkodóház mellett. A berlini hivatalos lap, a Reichsanzeiger szép cikkben emlékezik meg a fordulóról, melyben különösen kiemeli, hogy az ünnepségek a szövetséges Ausztria-Magyarország képviselője, Ferenc Ferdinánd főherceg előtt folynak le.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, jan. 18.

A képviselőház mai ülésének elején Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter terjesztette be az Adriával való szerződést, a belügyi tárca vitáját pedig Barta Ödön, a szélső baloldal kiváló képzettségű tagja kezdte meg. Szakszerű közigazgatási beszédet mondott.

Szünet után Berzeviczy Albert szólalt fel. Beszédél a gróf Zichy János beszédének bírálatával kezdte.

Az ülésre vonatkozó részletes tudósításunk itt következik:

A képviselőház ülése.

Perczel Dezső elnök megnyitja az ülést, az előző ülés jegyzőkönyveinek hitelesítése után be-terjeszti az időközben érkezett irományokat.

Igazolt képviselők:

Psik Lajos, az állandó igazoló-bizottság előadója jelenti, hogy miután Dienes Márton, Molnár Józsiás és Degen Gusztáv újonnan választott képviselők megválasztása ellen harminc nap alatt kifogás nem tételt, a bizottság nevezett képviselőket végleg igazolandóknak találta.

Elnök mind a három képviselőt végleg igazoltnak jelenti ki.

Az Adria szerződése.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter be-terjeszti az Adria m. kir. tengerészeti vállalattal kötött új szerződésre vonatkozó törvényjavaslatot.

Elnök: Előzetes tárgyalás céljából kiadatik a pénzügyi bizottságnak.

A belügyi költségvetés.

Barta Ödön ma az első felszólaló a költségvetéshez. A szélsőbal jogásza mindenekelőtt az egységes közigazgatást sürgeti, mert most ahány törvényható-

ság, annyit a közigazgatás. Ami az egyik vármegyében kihágás, a másikban már nem az. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy mily nagy a közigazgatásilag kihágásért elítéltek panasza. Ugy látja, hogy a közigazgatási hatóságok csupán a számok szaporítását gázolnak keresztül minden egyéni szabadságon és jogon. (Igaz! Ugy van az ellenzéken.) A kihágások felsorolásában az ország közigazgatásának képét látja. Kérde a belügyminisztert, hogy a börtörvény elleni kihágásért hány ember lett elítélve? mert ez leginkább érdekli az ország gazdátörszégét. Tiltakozik a tabelláris tárgyalási rendszer ellen, mely a polgári jogoknak egyenes elközbizása.

Ha ide konkrét adatokat hoznak, akkor a miniszterelnök azt mondja, hogy azok nem tartóznak ide.

Széll Kálmán: Dehogyan!

Barta Ödön: Pedig konkrét adatokkal lehet megvilágítani az általánosságot. Felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy Magyarországból azok vándorolnak ki, akik arra a meggyőződésre jutottak, hogy itt megélni nem lehet. A felszabadított jobbágy visszakívánja a jobbágyságot, mert a mai állapota elviselhetetlen neki. Statisztikával bizonyítja, hogy mennyi és mily nagy percentsen kölcsön terheli különösen a magyar kisbirtokot. Azzal a képességgel, melylyel a hitelszövetkezetek felruháztattak, nem lehet elérni azt a nagy célt, hogy a kisbirtokos osztály az anyagi végpusztulástól megmentessék. Figyelmezteti a minisztert egy ígéretére, hogy a közigazgatás közvetlen ellenőrzésére egy külön ügyosztályt állít fel. Ez az ügyosztály még ma nincs megalakítva. Pedig egy külön felügyeleti osztály felállítására szükség van, mert ha nem látja, hogy a közigazgatási visszaélések nyomban megtoroltnak, ennek országsszerte megnyugtató, kibékítő hatása lesz. (Ugy van! a szélsőbalról.) Összehasonlításokat tesz az egyes miniszteriumokban való előléptetési viszonyokról. Míg a földmivelésügyi miniszteriumban nagy az előléptetés, addig a belügyminiszteriumban nincs is. Ennek az oka, hogy a belügyminiszteriumban nagy az import, pedig előléptetés nélkül nincs megelégedett tisztikar. Nem tartja alkotmányosnak a miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy ő itéli meg, amit a közigazgatás javítására tenni kell, vagy nem kell.

Széll Kálmán: A saját hatáskörömben csak én itélem meg.

Barta Ödön: A miniszterelnök ur megítéli a miniszterelnök ur itéletét pedig a kritika itéli meg. Rátért az árvavágyon kezelésére és tiltakozik az ellen, hogy árvaszéki kezelésért tíz percentsen levonjanak. Hát ebben az országban nemcsak a felnőtteket, hanem az árvákat is megadóztatják. Ez szegényfoltja Magyarországnak (Ugy van! a szélsőbalon.)

Pártja nevében is elismeri, hogy a tisztviselők javadalmazására a miniszterelnök sokat tett. De ezt egységessé is kell tenni az egész országban. Elismeri, hogy a közegészségügy terén is történt valami, de történt-e arra valami, hogy Magyarország tisztviselői kara egészséges lakásokban lakják s egészséges hivatalhelyiségekben dolgozzék. Szerinte semmi. Szól a gyógyszerészeti ügyről. Nem érti, hogy a miniszterelnök miért akar egy privilegizált osztályt fentartani. Szerinte a gyógyszerészetet az erre minősítettek szabad iparává, szabad versenyévé kell tenni felügyelet alatt. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Hangoztatja a tisztviselői pragmatika és fegyelmi törvény elkészítését és kifogásolja, hogy az nagy lassúsággal készül. Követeli, hogy a fegyelmi tárgyalások nyilvánosak és szóbeliek legyenek. Megfűködését fejezi ki, hogy a miniszterelnök a közigazgatás reformját a hírhedt Lex-Szapáryana alapján akarja megcsinálni. A közigazgatási tisztikar állami kinevezése ellenkezik Magyarország közszellemével. Az elmozdíthatatlanságot meg kell adni a tisztviselőnek, de a választási rendszert, mely századok alatt gyökeret vert a nemzetben, azt egyszerűen eltörölni nem lehet. (Helyeslés a szélsőbalon.) A törvényhatóságok autonómiája választások nélkül nem autonómia. Bizonyítja, hogy a megyéknek, városoknak már ma sincs autonómiája. A főispáni jogokról tudomása van, de a főispáni kötelezettségekről nincs. Kérde, hol van a főispánok fegyelmi hatósága. Az ország még fegyelmi eljárás alá vont vagy felfüggesztett főispánt nem látott.

(Ugy van! a szélsőbalon.) Kéri a miniszterelnököt, hogy foglalkozzék azzal a kérdéssel, hogy a vadászati passzió miatt ezer és ezer földműves természetét elpusztítják. Szóvá teszi azt, hogy Segesváron a törvényhatósági közgyűlésen a főispánt német nyelven üdvözölték. Ebben a magyar államiság durva megsértését látja. (Helyeslés a szélsőbalon.) A brassói eset még botrányosabb. Ott már a főispán németül is válaszolt.

Ugron Gábor: Nem igaz!

Barta Ödön: Hát miért nem cáfolta meg Ugron képviselőtársam. (Nagy zaj.)

Ugron Gábor: Egyes hírlapok hazugságait cáfoljam meg. A gróf Lázárókat magyarságát már ezer év óta ismerjük ebben az országban. (Nagy zaj a Kossuth-párton.)

Justh Gyula: Ebben a Házban nem hagyják a szónokot beszélni. (Zaj.)

Elnök csendet kér.

Barta Ödön: Nem akarta gróf Lázár Pál magyarságát kétségbe vonni.

Az ülés tovább folyik.

A képviselőház tegnapi ülésén **Visontai Soma** hosszabb beszédében vette sorra a belügyi kormányzat összes hibáit. A miniszterelnököt egy régebben tett ígéretére emlékeztette, hogy a vidéki városok fejlődésére sulvt fog fektetni. Ennek az ígéretnek beváltását sürgette, majd a közállapotok jellemzésére sok érdekes és becses megfigyelést mondott el. Utalt arra a furcsa helyzetre, hogy amikor nálunk már 1870-ben választották el a az igazságszolgáltatást a közigazgatástól, mégis fennáll az az nbuzus, hogy egy évben közel 400.000 embert a miniszterium büntet meg legfelső fórumként, kihágási ügyekből kifolyólag. Az egyesülési és gyülekezési jog rendezetlen és még mindig rég elavult rendeletek alapján kezelik. A jogtalan osztályok számára követelte a választási jog kiterjesztését.

Széll Kálmán emelkedett most fel szólásra. Visszaütötte annak vádját, hogy alatta nem történt volna semmi és hogy az országban még mindig a régi szellem uralkodnék. Ő sohasem engedte magát párt-szemponctoktól vezetni. Minden visszaélést tüzzel-vassal irt; sohasé nézi, hogy kit ér a megtorlás, csak azt nézi, megtorlandó-e valamely visszaélés, vagy nem. Tagadja, hogy a közbiztonsági állapotok rosszabbak volnának, mint voltak azelőtt. A patika-ügyek szigorúan a törvények és a fennálló szabályok értelmében intézettek el. Egészségügyi téren óriási haladás mutatkozik. Egész sereg új kórház létesült vagy létesülőben van egyik legközelebbi alkotás pedig az leend, hogy törvényjavaslatot fog beterjeszteni a Budapest és a vidék több városában felállítandó *lelencházakról*. A kivándorlási ügyet is szabályozni készült, valamint az egyesületi és gyülekezeti jogot is törvénynyel fogja rendezni. A parlamenti reform dolgában a Holló fellegását sok tekintetben osztja, hogy következtetésekben nem jut oda, ahová Holló szép és alapos beszédében eljutott. *Abban tökéletesen egyetért Holloval, hogy a tisztviselők erőszakosságának és az anyagi eszközökkel való befolyásnak a választásoknál ki kell küszöböltetniük.* De hisz erre megtörtént az első lépés a kuriai bírásokkal, mely még nem állta ki a tüzpórást. Várják be az első általános választásokat és a törvény határidejét, ha nem válna be a törvény, lesz idő a módosítására. *Abban meg egyenesen a lelkeből szölt Hollo, hogy a képviselői állás kihasználása megszüntetendő.* Nem kell mindenkit kizárni, aki mással is foglalkozik, mint a képviselőséggel, de igenis mindenkit ki kell vérezni, aki a képviselői állásból anyagi előnyöket akar magának szerezni. Erre alkalmas eszköz lesz a megalkotandó *összejárhatlenségi törvény*, melylyel a jelen Ház okvetetlen foglalkozni fog. Egyebekben ő is a jogfejlesztés álláspontján áll. Megmutatta ezt a kuriai bírásokról szóló törvényben is, midőn az adóhátralékosok bevételeivel 800.000-ról közel egymillióra emelkedett a választók száma. A census mértéke és különbözősége már kétségtelenül nem felel meg a mai viszonyoknak, az tehát megvizsgálandó lesz, de az egész ügy szervesen oldandó meg és ezért az a nézete, hogy a parlamenti reform egységesen majd csak akkor lesz keresztülvihető, ha tökéletesen megérett a kérdés minden irányban a megoldásra, ami ma még nem következett be. Oly kísérletekre, amilyeneket Franciaország engedett meg magának (közszégenkénti, megyénkénti szavazás) Magyarország még nem elég erős. Ő, vagy utódja majd végrehajtják ezt a reformot, ha ideje elérkezik. Széll fejtegetéseit félháromkor fejezte be a jobboldal hosszantartó éljenzései között.

FŐVÁROS.

A jóléti bizottság.

Budapest, január 18.

A főváros néha napján szeret ellenzékeskedni a kormányval. Rendesen olyankor, amikor arra semmi oka sincs. De épp ez jellemzi a fővárost. Komolyan nem merne szembeszállni a kormánnyal, csak kötekedik, hogy port hintsen a közönség szemébe, félelmetesnek tüntesse fel magát, titokba pedig biztosítja a kegyelmes urakat, hogy az egész csupa komédia, ne tessék megijedni. Dehogyan is ijed meg a kormány; van ott erős ember elég, aki esetleg még Ehrlich Gusztáv is szembeszáll. De az erélyes fellépésre nincs ok, mert a kormány a jóléti bizottsággal való tüntetésen mosolyog.

A főváros ugyanis nemrég (az 1901. évi költségvetés tárgyalása előtt) megtudakolta, hogy mi lesz a fővárosi törvény revíziójával? A kormányelnök ki-elentette, hogy rövidesen meglesz. A közigazgatás reformjában sorra első lesz a főváros, amely a gyökeres átalakításra leginkább rázorult.

Rendes viszonyok között az e fajta ígéret általános megnyugvást kelt. Ezuttal általános nyughatatlanságot idézett elő a kerületi törzsfőnökök karában. Még pedig azért, mert a kijelentés kapcsán híre kelt, hogy az új belügyminiszter erős kezű, széles látókörű, hozzáférhetetlen ur lesz (még a nevét is rettegve suttogták), aki — autonómia ide autonómia oda — az önkormányzat cégére alatt folytatott minden fajta üzemeknek egyszerre nyakát szegi.

Aki megtisztítja a városházat azoktól az emberektől, amelyek csakis a maguk üzleti érdeke végett török magukat a városatyai mandátum után s a törvényhatósági tagok számának nagymérvű csökkentésével olyan alapra állítja a közgyűlést, amelyen dekorumot szerezhetnek maguknak, a városnak és megbizóiknak, de a közvagyonban nem turkálhatnak.

Nos, ezek a kellemetlen hírek okozták a nagy nyughatatlanságot és forrongást a törvényhatóságban, amely nehéz vajjudás után megszülte a jóléti bizottságot.

— Mi tudunk magunknak kormányozni, szokta mondani E. G. G. városatyja s ezt akarják behízonnyítani a 30 tagu bizottsággal. A kormány akar reformokat?

— Majd csináljuk mi neki! Mondja megint az előbbi ur s a közgyűlés utasította a bizottságot, hogy:

közvetlen tapasztalatok útján állapítsa meg a nélkülözhetetlen közigazgatási személyzet létszámát;

tájékoztató pénzügyi tervezetet készítsen a város háztartásának rendezéséről s a legközelebbi években várható beruházások s azok fődözéséről; «erélyes» tárgyalásokat indítson meg a kormánnyal az ingyen végzett állami funkcióktól való mentesítése, vagy az erőttük fizetendő kárpótlás iránt.

A kiküldött bizottság ennek az elősorolt feladatnak nem fog megfelelni, nem is akar. Nem is szólnának róla, hisz az egész komédia alig érdemes említésre. De érthetetlen és feltűnő, hogy amikor a kormány nyílt ígéretet tesz a fővárosi törvény régóta sürgetett reformjáról, előáll a főváros és maga gyárt minden megkérdés nélkül egész sereg hasznavehetetlen újítást.

Kötekedés akar ez lenni? A rég elfcsérelt autonómia hamvaiból akarnak egy kis szikrát elő csiholni mutatónak, vagy egyenesen terrorizálni akarják — az ismeretlen belügyminisztert? Nagyon rosszul játszik a szerepüket. Tegnapi fellépésük ura bebizonyította, hogy a fővárosi törvény revíziójára égető szükség van s hogy a fővárost nem szabad továbbra is hasonló komédiával kompromittálni. A nagy emberek hidegvéré közmondásos; amde Széll Kálmán miniszterelnök — belügyminiszter csökkenthetné valamivel azt a türelmet, amelyből még a jóléti bizottsággal tüntető törzsfőnökökre is igen sokat pazarol.

— A fővárosi kaszárnyák jövedelme.

A közgyűlés még tavaly őszön felirt a honvédelmi miniszterhez az 1895: XXXIX. törvénycikk módosítása iránt. A törvény megállapítja, hogy a kaszárnyákban elhelyezett ember és lóanyagért a város mennyi bérré számíthat. Az I. osztályú kaszárnyában egy,

ember után fejenként és naponként 7 fillért, egy ló után 6 fillért, a fiók-kaszárnyákban egy ember után 2 fillért, egy ló után 3 fillért kap bérfejében a város. A közgyűlés arra kérte a minisztert, hogy a díjakat emelje föl. A kincstár öt kaszárnyát bérel a fővárostól: a retek-utcai gyalogsági, a fő-utcai Három nyul, az üllői-utcai Mária Terézia, a N. kerületi Ferenc József lovassági és a Hungária-körúti tüzér kaszárnyát. Az öt kaszárnyában, amelyeknek értéke milliókra rug, 4233 közelegény és 1515 ló van. A bér tehát még az érték 3%-át sem fedezi, holott a főváros 4%-ot fizet a kaszárnyák építésére fordított pénz után. A honvédelmi miniszter ma leiratban értesíti a várost, hogy a kérelmet nem teljesítheti. A főváros már az építés előtt ismerte a díj tételeket; ha kevesellette, minél építette a kaszárnyákat. A kincstár kivétel a fővárossal nem tehet, mert amihez a főváros jogot formál, azt az ország minden kaszárnyatartó városa követelheti, amiből elviselhetetlen teher hárulna a kincstárra.

— Megfelelő közgyűlési határozat. Az Eötvös-nyaraló tulajdonosával a tanács többletfogyasztás címén hatódfélmillió liter víz árát akarta megfizettetni. A közgyűlés a tanács javaslatával szemben kimondta, hogy a tulajdonos csak annyit fizessen, amennyit a legmelegebb nyári hónapban szokott fizetni. Ezt a határozatot ma a polgármester megígérte a közigazgatási bírósághoz. A polgármester azt mondja, hogy a tanács az érvényben levő vízdíj-szabály alapján jogosan követelte a vízmérő-órán jelzett többletmennyiség árát s ennek alapján kéri a téves közgyűlési határozat megsemmisítését s a kivétel jóváhagyását.

— Az utcavilágítás nem utfentartás. A főváros követelte az államvasutak igazgatóságától, hogy a kelenföldi pályaudvarhoz vezető utat, amelynek fentartása a Máv. kötelezősége, világítsa is. Az igazgatóság ma kijelentette a fővárosnak intézett átiratában, hogy az ut fentartásába a kivilágítást nem lehet belemagyarázni s így az ut világításáról a főváros köteles gondoskodni.

VIDÉKI KÖZIGAZGATÁS.

Tulköltekezések a közigazgatásban.

Budapest, jan. 18.

A baloldal érzi és látja, hogy a parlament nem tölti be feladatát, az országgyűlés nem a közvélemény megnyilatkozása, hanem egy uralkodó párt, vagy nem is párt, hanem pártklick bénító vaskarikája, melyet fékűl rászoritottak ennek az országnak a nyakára. Reformokat hangoztatnak, melyek megszabadíthatnák alkotmányos életünket a bénító maskapocstól. Helyes ez mind, de hogy ezzel minden meg lenne téve, azt kétségbe vonom.

A választó polgárság alkotmányos érületét annyira megbénította a három évtizedes rendszer, hogy még egy egészségesebb választási reform sem fog segíteni egyszerre a bajon. Csüggetegen nézi a választó közönség az országgyűlés munkálkodását s nincs hozzá többé bizalma. A nép fent is, lent is a törvényhozásban és adminisztrációban csak sorvasztó működést lát.

Nemcsak az országgyűlésen veszi észre a hibát, hanem a közigazgatás egész működése is olyan, hogy ellenségeket fedez fel minden fórumon. Ami legközelebb áll a néphez, a községi adminisztráció olyan, hogy az adózók ellenszenves indulatát csak fokozza.

Soha semmiféle könnyebbitésre a terhek viselésében nem gondolnak, hanem lépten, nyomon emelik. Jövedelem pedig nincs, sőt évről évre kevesedik.

Hol rejlik itt a hiba? A gazdasági rendszerünkben történt jövedelem-nagyobbitások nagyon problematikusok. A termelési ágak kiterjesztését, bővítését rendszeresen megkísérik az értékesítés hiánya. A bajokon csak úgy lehetne segíteni, ha a költségekben szerényebbek volnánk, de ezzel ellentétben mit tapasztalunk? A sokat emlegetett haladás érdekében olyan költségekbe bocsátkozunk, melyek a mi viszonyainknak meg nem felelnek.

A takarékoság és szerénység itt sem olvunk s a legkisebb falusi nótárius is kancsal szemekkel sóvárog fölfele, hogy megdicséressék a község haladásáért. Pedig rossz gazda az és elpusztul, aki többet költ, mint amennyit megbir a gazdagsága. Mit ér a cserepzsindelyes tágas istálló, ha építésére kénytelen a marhát elvisztegetni s az istálló üresen marad.

Pedig mi így építünk s emeljük községeink haladását. Nem különbek ebben a városok sem. Villamos világítás, vasut, kövezés, hisz ez mind szép dolog, de a végrehajtó által kiüritett lakások és csexekvált házak nem vallanak jó létre, még akkor sem, ha következtek az utcák és a villamos fény árasztja be. Nyomor marad ez mindörökké.

Világos példa erre a városok és falvak évi költségvetése, a pótdadók évről évre nőnek s nem képesek az ugynevezett kulturális költségek haladását fedezni. Hasonlítanak ebben a tekintetben ami a városaink és községeink a modern stréberhez, ki pompás felöltöt vesz részletfizetésre és éheznek.

De hol itt a baj? Ott, hogy ami mostoha honatyáink, mert annak nevezhetők, nem a mi közviszonyainkat tanulmányozzák, hanem a saját szülőfalujukat sem ismerve jól, külföldön mutatnak s itt hallva elvesve egyet-mást, rávarrják erre a szegény országra, mely befűgyeiben mindenképpen különbözik a megbámult idegen államtól. Ezt nevezik tanulmányut üdvös eredményének.

A községi jegyzők régi dárdája kihalt, modern követelményeket hangoztató új emberek állanak az ügyek élén, akik sokkal nagyralátóbbak és igényeikkel tulatesznek a régi municipális rend bármily tagján, aki tiszteletből s fizetés nélkül állott itt vagy ott az ügyek élén. Láttam nem egy szegény községben olyan jegyzői lakót, hogy a kétezer holdas földesur kastélya elbújhatott mellette. Pedig a földesurnak egymagának volt 2000 holdja, a nagyszámu parasztságnak pedig 1500. Az alispán ur azonban jóváhagyta a pazar építkezést, először, mert nem értett hozzá, másodsor azért, mert a jó kortesszolgálatot meg akarta jutalmazni. Es ilyen tulkapásokra lépten-nyomon bukkanunk.

A közvagyon legtöbb esetben valóságos Csáky szalmája, aki csak teheti, fosztogatja. Nem elegendők az állam és a katonaság tulkövetelése, a közigazgatás szerény beamterei éppen olyan tulkövetelők s rendszeren azzal vigasztalják magukat, hogy hiszen csak legyen jó termés, majd rendbe jövünk. Ebben pedig rendszeren csalódnak, mert jó termés idején az árak szokás szerint esökkennek.

A tisztelt honatyák tehát tanulják először megismerni saját térszüküket, hogy mint honatyák gyámolíthassák községeiket s ne a hatalomnak alkossanak törvényeket a nép rovására, hanem a nép érdekeinek, jó létének megvédésére. De mikor lesz az Magyarországon, mikor a szociális érdekeket így fogják mérlegelni? A jelenlegi hatalomtól, népellenes rendszertől, annak urhatnám gárdájától alig várhatunk javulást és nem remélhetjük azt sem, hogy a közigazgatás faktorai szerényebbek lennének s elég értelmesek ahhoz, hogy fölismerve helyzetüket belassák, hogy ők a népért vannak és nem a nép ő érték és nem a dologtalanságot fizetik, hanem a becsületes munkát.

Van tehát rendezni való Magyarországon igen sok, főt is. lent is, s mind a két részen ennek a népnek javára kellene történnie. Azért jelszavunk legyen, ne csak egyszerűsíteni a közigazgatást, hanem olcsóbbá tenni. R. F.

TÁVIRATOK.

A délafrikai háború.

London, január 18. A Daily Mail-nak jelentik Fokvárosból, hogy a burók 16-án benyomultak Aberdeenbe, 40 mérföldnyire Graaffreinetől délre.

London, január 18. Zeermust helységet, 100 kilométerre Mafekingtől északkeletre, a burók január 1-je óta ostromolják. E nap óta a távirati és postaösszeköttetés megszakadt e helységgel.

A Venezuela-kérdés.

New-York, január 18. A Venezuela-kérdés újabb stádiumba jutott, amennyiben az Egyesült-Államok kormánya egy nagyobb ágyunaszádot küldött ki, mert úgy látszik, a venezuelai kormány a lázadókkal tart és így az Egyesült-Államok kormányára hárul az a kötelezettség, hogy alattvalót megvédje. A katonák azt az instrukciót kapták, hogy a vérontást lehetőleg kerüljék, ámbár mihelyt a naszad megérkezik, haragra kerül a dolog.

NAPIHIREK.

Budapest, jan. 18

— (Udvari és személyi hírek.) Bécsből jelentik: A király tegnap kihallgatáson fogadta Karp román miniszterelnököt és a Lipót rend nagykeresztjét adta neki.

— (Bál Erzsébet főhercegnőnél.) Bécsből jelentik: január 20-án Erzsébet főhercegnő lakosztályában intim udvari bál lesz, amelyre ma küldik szét a meghívókat.

— (Ebéd a hadtestparancsnoknál.) Lobkowitz Rudolf herceg hadtestparancsnok tegnap ebédet adott, melyre hivatalosak voltak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Hegedűs Sándor, Plossz Sándor és Cselk Ervin miniszterek, Szabó Miklós a kir. kuria elnöke, Czorda Bódog a kir. kuria alelnöke, Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, Lathóczy Imre, a közigazgatási bíróság alelnöke, Rakovszky István, az állami számvéviszék elnöke, Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy, Gromon Dezső és Tarkovics József államtitkárok, Keglevich István gróf intendáns, Bolla Kálmán altábornagy, a honvédtáborparancsnokság adlátusa, Rohonczy altábornagy, táborparancsnok, Czibulka és Csesznák altábornagyok és Márkus József főpolgármester.

— (A szegényekért.) Immár jótékony eredménye is van annak a nagyszabású mozgalomnak, melyet Károlyi Sándorné grófné kezdeményezésére a fővárosban időző arisztokraciánk a szegénység enyhítésére indítottak. Tegnap délután négy óraker a jözevárosi előljáróság disztermében tartott értekezleten részt vettek:

Károlyi Istvánné grófné, Károlyi Gyuláné grófné, Horánszky Nándorné, Adlerné-Bankaláry Hedvig, Vécsey Gyuláné báróné, Kraemer Gézané, Szabó Imréné, Bulyovszky Lilla, Sajóhelyi Frigyesné, Ebner Jánosné dr.-né, Devecis Gyuláné, Pelszky Ferencné, Ilkey Lászlóné, Havass Rezsóné, Prochnov Károlyné, Schneider Endréné, Halász Sarolta, Bodó Gusztávné, Ormay Mórné, Knorr Nándorné, gróf Károlyi Sándor, Berzeviczy Albert, Horánszky Nándor, báró Kaas Ivor, Devecis Ferenc, Fenyvesy Adolf, Krecsányi Kálmán, Vinter Lajos, Amon József, Glück Frigyes, Berkes Imre, Spanberger Alajos, Nászay Károly, Almási Jakab, Pórszász Gyula és még többen.

A nagygyűlést dr. Havass Rezső nyitotta meg. Sajnálatát tejezte ki, hogy az elnök, Károlyi Sándor grófné gyöngékedése miatt nem jelenhetett meg. A jözevárosi jótékony-egyesület működését mintaképnek állítják — mondta dr. Havass. Dr. Serly Sándor főtitkár beszámolt az egyesület tavalyi működéséről. Az elnök referált az előtte való napon megtartott értekezlet javaslatairól. Ajánlja, hogy általános gyűjtést indítsanak.

Adlerné Bankaláry Hedvig indítványát, hogy a templomokban rendezzenek jótékonycélú hangversenyeket, Tisza Kálmánné indítványát, amelyet az értekezleten Berzeviczy Albert terjesztett elő, hogy a jótékonycélú mozgalmat kerületenként szervezzék, népkönyvtárat állítsanak s a munkálatoknak munkát adjanak s Glück Frigyesnek az indítványát, hogy gondoskodjanak a szegény gyermekek védelméről, kiadták a választmánynak. Horánszky Nándor indítványát, hogy a belügyminisztertől az országos inség és könyörödomány-alapból kérjenek segítséget, Rákosi Jenőnek az indítványát, hogy a gyűjtést terjeszték ki az egész városra és gróf Károlyi Istvánné indítványát, hogy kérjék meg gróf Zichy Gézárt, hogy az egyesület javára hangversenyt rendezzen, egyhangú helyesléssel fogadták. Hozzájárultak az értekezletnek ahhoz a javaslatához is, hogy gróf Károlyi Istvánné és gróf Zichy Jánosné védősége mellett jótékonycélú bazárt rendezzenek. Bejelentette még az elnök, hogy tegnap 170 koronát és több ruháneműt kapott a szegények számára, Berzeviczy Albert indítványára a nagygyűlés köszönetet mondott gróf Károlyi Sándornénak, dr. Havass Rezsőnek és a választmánynak.

— (Uj királyi tanácsos.) A király Mallász József pénzügyi tanácsos és trencsényi pénzügyigazgatónak, hű és buzgó szolgálata elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— (Kitüntetés.) A király idős Ballabán János berzászkai Jakos és a Guttman testvérek cég közszénbánya vállalatánál alkalmazott hivatalnoknak,

sok évi hű szolgálata elismerésül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— (Lukács Béla családjának gyilkosa.) Temesvárról írják a *B. T.*-nek: Lukács Béla tragikus végének esetelése alkalmából a lapok megemlékeztek az oláhok 1848-iki borzasztó vérengzéséről is, amelynek Lukács Béla egész családja áldozatul esett. Engedjék meg, hogy feljuttassuk ezen emlékezést, mely összefügg ezzel a rémes történettel. Mielőtt *Vécsey* serege 1849-ben Temesvárt ostrom alá vette volna, elegáns fiatal ember tűnt fel hirtelen ebben a városban, aki *Gligorescu* névvel mutatkozott be az embereknek. *Gligorescu* az ostrom alatt egyre azt hajtogatta:

— Ha bejönnek a magyarok, el vagyok veszve!

Nem kérdeztük tőle, mit jelentenek ezek a szavak, mert oláh tulajdonnak tartottuk. A vár felmentése után *Gligorescu* hirtelen eltűnt. Másfél évvel ez események után a kezembe került egy újsághír, amely elmondta a következőket: «*Gligorescu* fellázította az oláhokat egy földbirtokos ellen. Az egész családot meggyilkolták, egy kis fiú kivételével, akit az egyik szolga megmentett. A családnak azonban befolyásos rokoni voltak Bécsben, amelyek keresztülvitték, hogy *Gligorescu* ellen a büntügyi vizsgálatot megindítsák. Mikor *Gligorescu* megkapta az idézést, kiment az erdőre, lehajtott egy ágat, ráerősített egy kötelet, betette a nyakát a hurokba, azután föleresztette az ágat. *Gligorescu* felakasztva találták.» — A megmentett gyermek, akiről itt szó van, valószínűleg nem volt más, mint Lukács Béla.

— (Eljegyzés.) *Zsolczay* Lajos, a zólyombrézói-kisgarami vasgyárak fogyasztási szövetkezetének gondnoka, eljegyezte *Csörgö* Mariskát, Kassáról.

— (Két új erdőmester.) *Bustyaházáról* írja levelezőnk: *Erdélyi* Gyula és *Ritter* Károly főerdészeknek címzetes erdőmesterré történt kinevezése a vidéken, hol a magyar erdészkar e két kiváló egyéniségét ismerik, általános örömet kelt. A kinttett tisztviselők mind a ketten amellett, hogy hivatalukban nagy körültekintést, szorgalmat és becsvágyó tevékenységet fejtenek ki, exponált vidékükön, Kőrösmezőn és *Bustyaházán* a társadalmi életben is vezérlő munkát végeznek. *Erdélyi* Gyula saját szorgalmából mint meglelt férfi tanulta meg nyelvünket és Kőrösmezőn, mióta az erdészet élén áll, a magyarságnak is kiváló szolgálatokat tett. A millennium évében az ő kezdeményezésére és buzdítására állították fel a millenniumi emlékoszlopot, az iskolaügy, népművelődés és társadalom amalgamizálására állandó tevékenységet folytat, hasonlóképpen erdőmesterré kinevezett társával *Darányi* földművelésügyi miniszter figyelmére még azzal is rászolgáltak, hogy az erdőmunkásokkal való humánus bánásmód tekintetében, valamint az erdei üzem zavartalan és angyalig sikeres menetére kollégáiknak valósággal példát mutattak.

— (Egy magyar tudós fölfedezése.) Érdekes és jelentőségteljes előadása volt tegnap este a Természettudományi Társulatnak. Dr. *Apáthy* István, egyetemi tanár, tizenöt évi buvárkodásáról számolt be a szakülésen. A tudós tanár az állati test idegszertjein végezte 15 éves tudományos kísérleteit, keresve azokat az elemeket, melyek az idegszertjeik szerkezetében legfőbb fontosságúak. Tudvalevő, hogy az újabb élettani tudomány az ideghatások tovaerjedését úgy magyarázza, hogy az idegben mint valami elektromos vezetékben bizonyos idegáram viszi tovább az agy és a gerincgy. felé, viszont az agytól és idegduktóktól a szervek felé az ideghatásokat. *Apáthy*nak szakadatlan vizsgálódás után sikerült megtalálni az idegszertekben azt az elemet, mely az idegáramnak vezetőül szolgál. *Neuro-fibrillum*-nak (ideg rostocská) nevezi ezeket a görcsövön észrevehető sejt-részeket, amelyek minden ideg-sejtben megtalálhatók. Az előadó számos görcsövi készítményt mutatott be hallgatónak, kik között teljes számmal ott voltak az élettani tudomány legkiválóbb művelői. Az érdemes tudóst előadásra befejeztével valósággal ünnepelték.

— (A három kincse.) Néhány hónappal ezelőtt fiatal olasz gavallér érkezett Brüsszelbe s csakhamar benső viszonyba lépett több előkelő családdal. A fiatal olasz csodás dolgokról beszélt és mesés ígéreket tett. Elmondta, hogy Kairó közelében tud egy helyet, ahol oly csomag van elásva, amely gyógyó drágakövekkel van tele. A drágaköveket az előtörtént esztendővel lopták el az egyik legdusabb pasától, értékük legalább is félmillió. Hogy a láda birtokába kerüljön, türelem kellett hozzá és egy kis aprópenz természetesen, körülbelül 10.000 frank. A láda vagy koffer tudniillik olyan helyen van elásva, amelyet éjjel-nappal fegyveres katonák őriznek és sok baksis

kell hozzá, míg ezeket leszedi a lábukról. Olyan biztos volt az olasz gavallér a maga dolgában, hogy írásban százezer franc fizetésére kötelezte magát a neki kölcsönzendő tizezerért. Sokan voltak, akik nem ültek föl az olasznak, akadt azonban mégis két ur, akiknek szörnyen imponált az írásos ígélet. Az egyik gyáros volt, a másik egy herceg szolgálatában állott. Az olasz elutazott a tizezer frankkal, de nemsokára visszatért. Csakhamar azonban újra utnak indult és soká halgatott. A napokban értesítést kapott a két brüsszeli ur, hogy az olasz, Egyiptomból Belgiumba utaztatva, hirtelen meghalt a tengeren. A két hiszékeny ur most azon tanakodik, mi lesz már most a három kincsével.

— (Vegetáriánusok gyarmata.) Amerikában a vegetáriánusok egyesületének elnöke Dél-Amerikába utazott, hogy szétnézzen egy alkalmas hely után, ahol az egyesület tagjai gyarmatot alapíthatnának mert kellemetlenné vált már nekik a husevőkkel együtt élni. Az igazi vegetáriánusok még a tojást és a tejet sem akarják megenni, hanem tisztán gyümölcs és főzelékkel akarnak táplálkozni és hogy ezt könnyebben megtarthassák, egészen maguk közt szándéknak tömörülni. Olyan vidéken fognak megtelepedni, hol minden gyümölcs és főzelékféle tenyészhető és ha ilyen helyet bírnak találni, ott egyszerű konyhakerli és gyümölcsstelepeket fognak létesíteni: gyümölcs és főzelékkonzerveket, valamint vaját is fognak gyártani a földi meggyoróból (*Arachys hypogaeá*-ból).

— (Népszámlálás.) A vidéki városokban is serényen folynak a népszámlálási összeállítások, *Cegléden* tegnap fejezték be az összeírást, az eredmény 30.353 lélekszám, a felnőtt 10 év alatti 10 százalékkal szaporodott a lakosság. *Posonyban* a nyolcezer főnyi katonaságot is beleszámítva, a város lakossága hevenyezer, szaporodás 18 százalék. *Pécs* lélekszáma 45 ezer (katonaságot beleszámítva).

— (Leugrott a második emeletről.) *Lőwenheim* Dávidné *Andrássy*-ut 96. szám alatti lakásán, a második emeleti illemhely ablakán át öngyilkossági szándékból a világitó udvarra vetette le magát. A zúzódások következtében nemsokára meghalt.

— (A nagyszabeni botrány.) *Nagyszabén* csunya botrányt csaptak a szászok az *Urania* színház által rendezett előadás alkalmával. Mint levelezőnk írja a botrányt a második előadás is megismételték. Ugy volt, hogy a fölvilágítást először németül, majd magyarul kezdték, mire a tüntetők «*Abeug, nur deutsch*» kiáltásokkal zavarták az előadás menetét. A szász közönség visszakövetelte a belépődíjat és kivonult a színházból.

— (Megégett cselédeány.) Az ójszaka *Heiter* Róza Szondy-utca 96. sz. alatt szolgáló cselédeány ágya a kályhából kipattanó szikrától tüzet fogott. A mélyen alvó leány ezt nem vette észre s az ő teste súlyos égési sebeket szenvedett. Esméletlen állapotban szállították a mentők a Rókusba. Felgyógyulásához nincs remény.

— (A kecskeméti ev. ref. jogakadémián) a beiratások a második félre február hó 1—8-ig tartanak; február 8—15-ig folyamodás utján a tanári kar, március 15-ig nyomós okból a jogakadémia igazgató-tanácsa adhat az utólagos felvételre engedélyt. Beiktatási díj 20 korona. Félévi tandíj 30 korona. Az alapvizsgálatok február 1—15-ig tartanak. Alapvizsgálati díj 24 korona. A tanintézetet kapcsolatos tápintézetben a joghallgatók havonként 14 koronáért kaphatnak ellátást.

— (A Magyar Jogászegylet) január 19-én (szombaton) délután hat órákor az ügyvédi kamara helyiségében (Szemere-utca 10. szám alatt) teljes ülést tart, melyen dr. Schwarz Gusztáv szabad előadást tart az örökjogi tervezetről. Vendégeket szívesen lát az egylet.

— (Magyar Mérnök- és Építész-egylet.) Pénteken, január 18-án, esti 6 órákor a választmány ülést tart. Tárgyak: 1. A Nemzeti Színház terveir. — 2. Folyó ügyek. Szombaton, január 19-én, esti 6 órákor egyetemes szakülés. Tárgy: *Zielinski* Szilárd előadása a budapesti személypályaudvarok áthelyezéséről és az ezzel kapcsolatos kérdésekről. Utána a gépészeti és bányászati szakosztályok tagjainak összejövetele. Végül társasvacsora.

— (A Nyitrai Katholikus Kör) a *Vörösmarty-szobor* javára 1901. évi január 20-án este 7 órákor saját helyiségében zene-estélyt rendez. A hangverseny után tánc. Belépődíj személyenként 2 korona.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* *Opera*. F. *Koncsel* Viktória második vendég-fellépte «*Aida*» Amnerisében, nem mutatta be a művésznőt más oldalról mint *Santuzzája*. Eredeti alt hangjának ereje és szépsége a mélységben csökkent,

mezzoszopránna fejlesztve csak másfél oktávával följebb (a kétvonali *g*-nél) válik eléggé áthatóvá, de itt aztán élessége szinte bántó lesz. Meg kell vallanunk, hogy énekelni tud és a tegnapi dallamos operában eléggé megálta helyét, de sem a primadonnával, sem a teljes zenekarral szemben nincs ereje érvényesíteni s exponált drámai szerepben hatástalanul elévész. Ha vendégszereplése szerződöttes végett folyik: ennek a teljesültét jó lélekkel anánthatjuk — föltéve, hogy a művésznő fejlesztésére (és nemcsak az övére!) gondot fordít az igazgatóság, nem úgy, mint pl. *Berts* Mimiére, akinek erős, átható hangja kéri a láthatatlan papnó s több efféle szerepből. De hiszen sok más esetet is felsorolhatnánk; csak hogy exempla sunt odiosa. Az est többi rendes szereplőiről újat nem írhatunk, nevüket pedig eleve a színlaprovatban közöltük, nincs miért ismételnünk.

* **A XIX. század festészete hazánkban.** A muzeumi könyvtár olvasótermében január 19-én, szombaton délután öt órákor *Szalay* Imre, a *Nemzeti Múzeum* igazgatója a XIX. század hazai festészetéről tart előadást. Ismertetni fogja a magyar festőművészet történeti fejlődését és vetített képekben be fogja mutatni a legkiválóbb festőművészek: *Barabás* Miklós, *Lotz* Károly, *Székely* Bertalan, *Munkácsy* Mihály, *Benczur* Gyula, *Wagner* Sándor, *Zichy* Mihály, *Jankó* János, *Liget* Antal és mások műveit.

* **Ötszázézer korona egy Van Dyck-képért.** Kevés kép kelt el oly nagy áron, mint a napokban *William de Villiers* viscount *Grandison*-nak *Van Dyck* által festett arcképe, melyért az amerikai *Williams C. Whitney* a párisi *Hermann Schaus* képkereskedőnek 125.000 dollárt (500.000 koronát) fizetett. A kép azelőtt Bécsben volt, *Herzog* Jakab kezei közt. *Schaus* állítólag 250.000, más verzió szerint 300.000 frankért szerezte meg.

Farsang.

Az Országos Kaszinó bálja. Az ország és főváros legnépszerűbb társasköre az Országos Kaszinó, ma tartotta első nagyszabású mulatságát az idei farsangban. A káprázatos fényben uszó termekben féltíz órájában kezdtek gyülekezni a hölgyek s mire tíz órákor *Radies* Béla rázendítette az első csárdást, együtt volt a táncteremben a főváros előkelő társaságának színe-java. A bál főrendezője *Vojnák* Oszkár volt, ki dicséretreméltó buzgalommal igyekezett feleltetni a közönséggel a tavalyi bálók főrendezőjének a korán elhunyt báró *Atzél* Bélának hiányát. Ezalatt a bűffében is nagy élénkség keletkezett, mert oda gyülekeztek a kaszinó, nem táncos tagjai s a hölgy-kaszinó tagja, továbbá a kaszinó igazgatói, miniszterek, főrendek, tábornokok és képviselők, míg a kártyázni szeretők a második emeletre adtak találkát egymásnak. Egy óra után volt a szuppé, melyben mintegy négyszázan vettek részt. A főváros notabilitásai közül a következők vettek részt a mulatságon:

Wekerle Sándor, gróf *Teleki* Géza, *Tarkovitch* József, *Bakonyi* Károly, *Ghyezy* Béla, báró *Máriássy* János, gróf *Széchenyi* Béla, gróf *Zichy* Jenő titkos tanácsosok, a Kaszinó választmányának nagy része és a Nemzeti Kaszinó számos tagja. A hölgy kaszinó-tagjai közül: gróf *Szapáry* Pálóc, *Ordódy* Pálné leányával, *Riekl* Gyuláné leányával, *Vasdémay* Gézané, *Hoitsy* Pálné, *Lupthay* Istvánné leányával, dr. *Orley* Györgyné, *Orley* Kálmánné leányával, *Körösmics* Antalné leányával, *Vancsó* Gyuláné leányával, báró *Klungsporné*, gróf *Hugonnay* Béláné, *Andrássy* Marianne, Ilona, Ella, *Szende-Dárday* Olga, *Szilley* Lajosné leányával, *Hegedűs* Ferencné leányával, *Kállay* Zoltánné leányával, *Mattasovszky* Mátyásné, *Uyron* Akosné leányával, *Messkó* Abrisné, *Luts* Gyuláné leányával, *Bakonyi* Károlyné leányával, *Baldás* Ivánné, *Ghyezy* Miklósné leányával, *Takács* Lajosné leányával, *Kramolin-Popp* báróné, *Bartha* Miklósné, *Bukovinszky* Arthurné, *Pethő-Pongrácz* báróné, *Földes* Béláné, *Székaacs* Ferencné leányával, *Szent-Ivány* Zoltánné stb.

A *Medikus* táncestély meghívóinak szétküldését már megkezdte a rendező bizottság. A mulatság védnökségét dr. *Bokay* Árpád vállalta el. A bálbizottság irodája február 7-től kezdve a Hungáriában lesz s itt válthatók a jegyek is. A bál napján, február 9-én esti 7 óráig működik az iroda s azután a Royal-szállóba teszik át a jegypénztárt.

SPORT.

× **A Budai jégpálya** ez idő szerint a főváros legkedveltebb korecsolyázó helye, melynek egy kitűnő jége, mint az ottani jégcsalád összetartása és állandó feszelen jókedve teremteték meg azt a nagy es előkelő közönséget, mely naponként egy a déli, mint az esti órákban együtt van a tükörsima jégen. Az idén a társaság olyan, mint az előző években volt, mert a balparti városrészből is sokan pártoltak át a budaiakhoz. A jégcsalád egyik legpontosabb tagja herceg *Lobkowitz* Rudolfiné, ki mindennap megjelenik a jégen és tünémenyszerű könnyedséggel és bájjal siklik végig a kitűnő pályán.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A főváros pöre Légrády Károly ellen. A fővárosi tanács nemrég tartott ülésén elhatározta, hogy Légrády Károly fővárosi bizottsági tag ellen a városi párt alakuló ülésén mondott beszéde miatt rágalmazási pört indít. Légrády beszéde nem volt a tanács kezében, miért is a városi párt alakuló ülésén jelen volt bizottsági tagok előterjesztették az inkriminált beszédet. A tanács tegnap tárgyalta ezt az előterjesztést és abban állapodott meg, hogy a rágalmazási pört mégis megindítja, mert a bemutatott szövegben is a fővárosi tisztikar megsértését látja. A tanács elhatározta, hogy ezt az előterjesztést is átküldi az ügyészséghez.

KÜLÖNFELEK.

(Délafrikai köztársaság. Egy londoni újság levelezője megkérdezte Leyds transzváli ügyvivőt, miért nem elégednek meg a burok az angol fenntartás alatt élvezett autonómiával? Leyds ezt felelte: Nem vagyunk sem kanadaiak, sem ausztrálieiak. Ezek a gyarmati elemek angol eredetűek s az angol szokásokat és rendszert minden másnál többre tartják. A mi népünk hollandus származású és politikailag a maga módja és szokása szerint akar élni. A problema megoldása kizárólag Angliától függ. Ha Anglia elfogadható feltételekkel kínál meg, amelyeket népünk elfogadhat, az ügy örökre rendezve van s Anglia népünkben hű szövetségesre talál. Ha azonban elfogadhatatlan feltételeket erőszakol, akkor a délafrikai köztársaság következik, amely az összes hasonfajú elemeket magába zárja és nincs szüksége többé Nagy-Británia védelmére. Ez lesz a dolog vége.

Szerkesztői posta.

Sz—gh G—a. (A vadász.) Könteménye még igen fiatalos. Majd néhány év múlva...
«E—ny» szerkesztősege. B. L. jegyű cikkeinket — természetesen — Bartók Lajos írja. Mindenkire azt a nagy hatást gyakorolták, amelyet önkre. Az (—) jegyűek írója Gáspár Imre, a név és jegy nélkül írottak nagyrésze közéletünk egy régi kitérősege, aki névtelenül szeret dolgozni.
N. J. Gy. Ezzel a kérdéssel nem találkozunk.

KÖZGAZDASÁG.

Lentermés a Székelyföldön. Székelyudvarhelyről jelentik, hogy Hollak Artur, a vármegye főispánja mozgalmat indított, melynek célja a havasi fennsík alján a len kiteredtebb termelése. Darányi

REGÉNYCSARNOK.

A kereszt diadala.

Angol regény.

11

Írta: RIDER HAGGARD.

Ez a fa utjába esik, talán rá tudja beszélni a halottakat és azok elárulják neki a mérget és az ellenmérget, — és újra gunyosan nevetett. A látomány eltűnt. Ebben a pillanatban tért magához Owen az ájulásból és felemelte fejét az ablak párkányáról. Az éjszaka olyan sötét volt előtte, mint azelőtt és a kis óra a háta mögött még mindig az éjtelt ütötte. Nem feküdhettek ajtultan tovább, mint legelőbb néhány másodpercig.

Néhány másodpercig és mi mindent látott ezalatt. Valóban hitének bizalma, visszatért — valóban őt is «álomban figyelmeztette az Isten», valóban «fűlei kinyitottak és a figyelmeztetést befogadták.» Lelke «visszatért a sírból» és élete megrendült, «a kard által való elvesztéstől»; és a rossznak az utja kitisztult előtte «álomban, az éjszaka visójában, amikor mély álom borul az emberekre.»

Nem hasztalanul szenvedte el a küzdelmet és nem hasztalanul esett a kétség örvényébe.

V. FEJEZET.

Az első gyümölcs ünnepe.

Azon éjszaka után, amikor a leirt, sajátos események történtek, egy kifogott ökörszeker állott ama dombáncolat oldalán, amelyet a folyóról látni lehetett. Ezek a hegyek, ha nem is tulajdonos magasak, de rendkívül meredek voltak

földmivélésügyi miniszter meleg érdeklődéssel kíséri az akciót s leküldötte Füredi Lajos szaktanárt, hogy az érdekelte székely községeket járja be és a termelőket tanítsa ki. Hogy a székely népet példával is buzdítsák, Ugron János, báró Kemény Béla, Vay Ignác, Bokor Ferenc, Péter Mózes, Keneszy Sámuel, Asztalos Mihály földbirtokosok termelőikül jelentkeztek. Valóságos modern toborzás folyik most a Székelyföldön, hogy a tavasszal a havasok fennsíkját a len szelid, kék virágja lepje le. Egyidejűleg a háziipari feldolgozásra is megkezdődnek az előkészületek, amiben ugyanis mesterek az ügyes székely férfiak és asszonyok.

Az Osztrák-Magyar Bank állása 1901. január 15-én. Bankjegyforgalom 1.376.260.000 korona (—59.430.000 korona). Érczkészlet 1.222.209.000 korona (—2.672.000 korona). Váltótárca 358.669.000 korona (—60.506.000 kor.). Lombardüzlet: 61.575.000 korona (—6.355.000 korona) és adómentes bankjegyváltalék 179.712.000 korona (—64.028.000 korona.)

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonafélsze.

Buza elkelt 10.000 mm. tartott árfolyamokon.

Készáru eladások.

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79 k. 7.85 kor., 200 mm. 78-3 k. 7.85 kor., 100 mm. 78-8 k. 7.82 $\frac{1}{2}$ kor., 200 mm. 79 k. 7.75 kor., 300 mm. 79 k. 7.65 kor., 300 mm. 78-5 k. 7.75 kor., 100 mm. 78-5 k. 7.70 kor., 100 mm. 78 k. 7.80 kor., 100 mm. 78-3 k. 7.75 kor., 100 mm. 78 k. 7.72 $\frac{1}{2}$ kor., 100 mm. 78 k. 7.70 kor., 100 mm. 77-5 k. 7.65 kor., 100 mm. 77 k. 7.70 kor., 100 mm. 77 k. 7.60 kor., 700 mm. 77-3 k. 7.57-5 kor., 100 mm. 75-5 k., 7.45 korona.

Pestvidéki: 100 mm. 81 k. 7.90 kor., 300 mm. 79 k. 7.82 $\frac{1}{2}$ kor., 600 mm. 79 k. 7.72 kor., 100 mm. 77-5 k. 7.50 kor., 400 mm. 77 k. 7.15 kor., 800 mm. 76-5 k. 7.55 kor., 50 76 k. 6.90 kor., 100 mm. 74 k. 7.25 kor.

Férféregyei: 100 mm. 78 k. 7.70 kor.
Raltári: 1450 mm. 75 k. 7.45 kor., 2370 mm. 75 k. 7.45 kor., 1500 mm. 76 k. 7.25 korona.
Bácsi: 300 mm. 73 k. 7.15 kor.
Rozs: 100 mm. 6.60 kor., 100 mm. 7.30 kor., 300 mm. 71.5 kor., 100 mm. 7.05 korona.
Zab: 100 mm. 5.80 korona.
Cinquantin: 200 mm. 5.92 $\frac{1}{2}$ kor.

Érték-tőzsde.

Lanyha napja volt ma a börzének. Főleg a bányáértékek voltak gyengén tartva, minek következtében a Rimamurányi részvények árfolyama jelentősen gyengült. De egyebekben is lanyha volt az irányzat s a hitelrészvényeknél is gyengébb árfolyamok érvényesültek.

Mennyiségkor jegyzetek:

Osztrák hitelrészvény	661.50	—
Magyar hitelrészvény	666.50	—
40%-os koronajáradék	—	—
Déli vasút	—	—
Rima-Murányi	462.50	—
Közuti vasút	579	—
Városi villamos	—	—
Államvasút	666.75	—
Leszámlolóbank	—	—
Adria	—	—

Délután 1 órákor jegyzetek:

Osztrák hitelrészvény	600.50	—
Magyar hitelrészvény	—	—
Államvasút	665.50	—
Rimamurányi	457.50	—

SZÍNHÁZAK.

Szombaton, január 19-én:

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hóföhérke.

Dráma 3 felvonásban egy előjátékkal. Írta: Bródi Sándor.

Kezdeté fél 8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard Fordita Böhm G. és Ormai F.

Kezdeté 7 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

A szökött katona.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Írta Szigligeti Ede. Zenéjét szerzerette Szerdahelyi J.

Kezdeté 7 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szeleburdi.

Kezdeté fél 8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Primadonnák.

Operette 3 felvonásban Szövegét írta Pásztor A. Zenéjét szerzerette Mader Raoul.

Kezdeté fél 8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Titkos rendőr.

Bohózat 3 felvonásban. Írta Antonv Mars. Fordította Heltay Jenő.

Kezdeté fél 8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

«1848»

A szabadságharc története 3 felvonásban. Írta Hentaller Lajos.

Kezdeté 7 órákor.

— Főnök, az én nevem, a Küldött.
— A király békéje legyen veled, Küldött, — mondotta a kapitány, meghajta dardáját.

— Az Isten békéje legyen veled, főnök, — válaszolt Owen, áldásra emelve kezét.

— Ki az Isten? — kérdezte a kapitány.

— Főnök, ő a király, akit én szolgálók és az ő szavai az én alkaimon vannak.

— Akkor induljunk, Istennek Küldöttje és add át Istennek, a te királyodnak szavait az én királyom fülébe, oda át a Nagy Tere. Új föl legjobb öszvéredre, amelyet magaddal hoztál, mert az ut rossz; de kocsid, ökreid és szarvad, kivéve azt az egyet, aki a Tűz fiahoz tartozik, itt maradnak az én felügyeletem alatt. Ne félj, Küldött, jól gondjukat viselem.

— Nem félek, főnök, mert szemeid becsületesek.

Egy órával később Owen, öszvérére ülve, megindult a mélyedésen keresztül; előtte és mögötte őrség haladt és ezekkel együtt a teherhordók, akik holmiját vitték. Mellette János, a tanítványa, gyalogolt szomorú arccal.

— Miért vagy oly szomorú? — kérdezte Owen.

— Oh! Atyám, mert ez a félelem helyes. Ide ebbe a völgybe az embereket meghalni vezetik; mindjárt meglátod.

— Én láttam, — válaszolt Owen. Ott, ahol megállunk domb van és e dombon egy fa áll; a Halál Fájának hívják és ezen száz és száz kéz uyulik az ég felé, az el nem nyert kegyelemért könyörögve és e fa ágain gyümölcs függ, igen gyümölcs, holt emberekből, ha jól tudom, husz ilyen gyümölcs függ a fán a mai napon.

(Folyt. köv.)

Női ruhákat
olcsón készít házánál és
házon kívül Léka József,
IX., Ferencz-tér 11., II. em.
25. Levelezőlap-meghívásra
házhöz jövék. 7566

S lóerejű
gőzcseplő garnitúra vasáll-
ványos Robey gyártmányú
tökéletes jókarban, elfogad-
ható árért eladó. Borsodm.
Onod. Boocz János. 7817

Egy tisztességes
özevegyszony ajánkozik
araszági házakhoz, nagyon
szépen mos és vasal. Endr-
rédi Péterné lakik Nagy-
luvaros-utca 28. földszint
ajtó 12. 7616

VARGA PÁL
czimbalom-gyártónál meg-
jelent „Czimbalom-is-
kolá”-ból tanító segéye
nélkül megtanulhat bárki
czimbalmozni.
Képes nagy árjegyzék In-
gyen.
Budapest,
VIII. kerület. Rókk Szilárd-
utca 3. sz.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.
190254/1900. CII. sz.

Hirdetmény.

Az egyrészt Magyarország és Ausztria, másrészt
Mémeterszág, Luxemburg, Belgium és Németalföld közötti
áruforgalomban 1899. évi január hó 1-től érvényes díj-
szabás I. rész B) szakaszához 1899. évi november hó 1-től
érvényes I. pótlék 93. oldalán az R 10, a) tétel alatt
„Rongyon, teherkocsi-re fennálló osztályozás II. A 2, III.
kül díjszabásról II. A 2, II. kül díjszabásra helyesbítendő.
Ezen díjtellemelés 1901. évi február hó 1-vel lép hatályba.
Budapest, 1900. december havában.
A magy. kir. államvasutak igazgatósága,
a többi részves vasutak nevében is.
(Utányomás nem díjazatik.)

Magyarország
leghírnevesebb
ásvány-gyógyfor-
rásai a

Bikszádi

gyógyít mint a
drága Selters. A

Sztojhai

azonos a Karls-
badival.
Bérlők: Almer
Lajos és Károly,
Nagybánya.

Nem kell részletre

BUTORT

vásárolni nagy árért, mert

Egri Mór

butorgyáros
Gyár-utca 19. szám
(O-utca-val szemben).
Alatt saját készítményű bu-
torait minden minőségben,
minden elfogadható árban
juttatja a t. vevőközön-
ségnek.
Vidékre csomagolás
legnagyobb pontos-
sággal eszközöltetik

**Bőrbántalmakat, vérbajokat, ideg-
betegségeket és gyengeségi állapo-
tokat alaposan gyógyít**

Dr. FABINYI

v. kórházi orvos, specialista

oly módszerrel, melyet sok ezer betegnél biztos
eredményre alkalmazott számos évi kórházi
gyakorlatában. **Biztos siker folytán bono-
rárium utólag is fizethető. Levelekre díj-
talanul válasz; kívánatra gyógyszerék.**
Lakás: Budapest, VII., Erzsébet-körút 12., I. em.
Bejárat a léposónél. Külön várótermek.
Rendel: d. e. 9-3-ig, este 6-8-ig.

Immár a 3-ik kiadásban jelent meg
a BACSO-téle

ÖRÖK NAPTÁR

a legszebb, legérdekesebb és lepraktikusabb naptár
mindenki számára.

Szerkesztette: **BACSO FERENCZ.**
fővárosi állami tisztviselő.

Tartalmazza a XVIII., XIX. és XX. század minden év-
nek naptárát, összesen

61 teljes, közönséges naptárt,
melyek 1701-től a 2000-ik évig váltakozva érvényesek.

A ki tehát egyszer megveszi, az egész életében
minden esztendőre

ellátja magát naptárral, mi által sok pénzt takarít meg,
— s egyúttal a letelt évek naptárát is mindig kezé-
ben bírja, a mi igen érdekes dolog. Külső kiállítás
pedig oly díszes, hogy a legelőkelőbb szalonok asztalán
helyet foglalhat, s ezért alkalmi ajándéknak is
különösen ajánlható. — Bontó ára 2 korona, de a
„Hazánk” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szent-
királyi-utca 2/a sz. 1 korona 20 fillér kedvez-
ményes árban kapható. Ha ajánlott és bérmentes meg-
küldés kívánatik, úgy még 35 fillér portó is melléklendő

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

188925/1900. CII. sz.

Hirdetmény.

Felsőszilézia osztrák-magyar közszállítási III. füzet.
1901. évi január hó 1-jével az 1897. évi szeptember
hó 1-től fennálló kivételes díjszabásban és ennek pótlé-
kaiban foglalt díjszabási határozmányok fenntartása mel-
lett Konya győr-sopron-ebenfurti vasút állomására való
forgalomban közvetlen díjtételek lépnek hatályba, melyekre
nézve a nevezett forgalomban részes vasutak adnak bő-
vebb felvilágosítást.
Budapest, 1901. január hó.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága,
(Utányomás nem díjazatik.) a részves vasutak nevében is.

SPECIALISTA SÉRVÉDESBEN!

Keleti J. orthopédiai műintésete
ajánlja minden sérvben szenvedőnek a legújabb és modern szer-
kezettű 1900. évben cs. és kir. sza-
badalmazott sérvkötőjét. Nem
csuszlik, nem okoz kellemetlen nyom-
mást és rendkívül kitűnő fekvése
által felülmul minden más gyárt-
mányt.

Arak: Egyoldalú 12 korona. Kétoldalú 24 korona.
Gyárámban teljes jót-
állás mellett készülnek,
továbbá: járó- és tám-
gépek, műfüzők fer-
denőttek részére és
scoliosis-nál Hessing
rendszere szerint. Műlá-
bak- és kezek, haskö-
tők, göpcés-harisnyák
stb. stb.

Illusztrált árjegyzékeket titoktartás mellett
in, von küld szét:

KELETI J.

orvos-szépszéki mű- és
kötés-gyára (alapít-
tatott 1878.)
Bpest, IV., Koronaherczeg-utca 17.
Gyár: Központi város ház.
Kéretik a címre jól figyelni.

93607/900. szám

Árlejtési hirdetmény.

A zólyomi állami elemi iskola elhelyezésére szolgáló épület kibővítése és átalakítása alkalmával teljesítendő és összesen 81600 kor.
70 fillérrel előirányzott föld-, kőműves-, elhelyező-, kőfaragó-, vas-, ács-, cserépfedő-, bádógos-, burkoló-, padozati-, asztalos-, lakatos-, mázólo-
füvegés-, kárpitos-, szobafestő-, kályhás-, árnyékszék- és csatorna berendezési munkák elkészítése, illetőleg szállítása iránt a következő feltételek
mellett nyilvános árlejtés hirdettetik:

1. Az árlejtésben résztvehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági enge-
déllyel bírnak.
2. Ajánlat az összes munkákra, egyes munkacsoportokra vagy pedig egyenkint külön-külön tehető.
3. A munkákra vonatkozó munkakivonatok és ajánlati minták vállalkozók rendelkezésére bocsáttatnak és kötelesek abba egysé-
g-árakat beiktatni, a végösszegeket pedig úgy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni. Csak azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszol-
gáltatott eredeti iven tételnek.
4. Később érkezett, távirati uton küldött, vagy pedig utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.
5. Az 1 koronás bélyeggel ellátott s lepecsételt ajánlatok legkésőbb 1901-ik évi február hó 11-ike déli 1 óráig a vallás- és közoktatás-
ügyi magy. kir. ministerium segédhivatali főigazgatójánál (V., Hold-utca 8. sz.) nyújtandók be.
6. A beadott ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi magy. kir. ministerium kebelében 1901-ik évi február hó 12-ike déli 11 órakor
(V., Vadász-utca 33., III. 13.) nyilvánosan felbontatnak.
7. Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános feltételek 6. §-a szerint az ajánlati összeg 5%-nak megfelelő bánatpénzt az ott
körülrít módokat és kikötéseket mellett a budapesti IX. ker. magy. kir. állampénztárnál, vagy pedig a zólyomi magy. királyi adóhivatalnál
az ajánlat benyújtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni. Az ajánlathoz készpénz vagy értékpapír bánatpénzül
nem csatolható.
8. Föntartja magának a vallás és közoktatásügyi magy. kir. minister úr azon jogot, hogy ajánlattevő vállalkozók közül a jutányosság
szem előtt tartása mellett a munka kivételével és végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, a ki a jól és helyesen készített munkák teljesítése
iránt már eleve is legtöbb biztosítékot nyújtani képes.
9. A munkák azonnal megkezdendők s legkésőbb 1901 évi szept. 1-ig befejezendők lesznek. — A régi épület átalakításához csakis
az új szárny felépítésének befejezése illetőleg az iskolának abból történt kiköltözése után lehet majd hozzá fogni.
10. A munkákra vonatkozó általános különleges feltételek és tervek Herczeg Zsigmond és Baumgarten Sándor építészknél (Buda-
pest, VIII., Köztemető-ut 4. sz.) naponta 4-6 óra között megtekinthetők, ugyanott fognak az ajánlati minták és munkakivonatok a jelentkező
vállalkozóknak kiszolgáltatni.

Budapest, 1901 január 11-én.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministeriumtól.

Czimbalnaim,

melyek az illetékes zene-tapacczítások által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 frittól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a cimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utóér-betetlen találmányom van, így javításokat és átalaki-tásokat is elfogadok, a hang javulásért és tartós-ságért kezesárat vállalom.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest VII. kerület,
Erzsébet körút 42. sz.
és Vörösmarty-utca 16. szám.

Árjegyzéket bérmentve küld.

Butoriparosok,

Bemes és Lengyel Bu-dapest, IV. ker. Kecse-méti-utca 6. sz. I. em., ajánlják dusan felszerelt raktárakat, sajtószítmé-nyű fa- és kárpitos mun-kákban.

Kis Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban VIII., Szentkirályi-utca 28.

Allást keresők és munkaadók, vevők, eladók, bérlők és bérbeadók

és mindazok, akik a nagy közönség köréből toresik az érdekeit felcetek,

hirdessenek

a „MAGYARSÁG„
Kis Hirdetések
rovatában.

A kishirdetésekre a czi-met és lakást is be lehet tenni minden külön díjazás nélkül.

!!! Minden szó egy-szeri beiktatása 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillerbe kerül!!!

Kéz konyha-berendezés állandó raktára
BÖLE JÓZSEF
asztalos-mesternél,
Budapest,
VIII., Stáhlly-utca 1.

!! SÉRÜLTEK FIGYELMÉBE !!

A MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR
— orthopaedhai műtészetiében —
Budapest, VII., Kerepesi-út 32. sz.
a Rókus-kórházzal szemben saját gyárimányu sérvkötők legkitűnőbb kivitelben kaphatók.
Készletük 3, 4, 5 és 6 frt. Készletük 6, 8, 10 és 12 frt.

Ugyanellj állítás mellett készítenek: Műlábak, műkezek, léggépek. Húzó-terelőgépeknek, egye-nesztartók, húzókövek merék szerint, 3. díjtól 12 frt. Éjjeli-ny-nyári köntösök 2 frt 50 kr. Gummi-nyári-nyári műbőrök szerint, valamint a betegpoloshas szükséges cikket és valódi francia különlegességeket jutányo-san kaphatók.

Figyelemes kiszolgálás. Árjegy-zéket bérmentve küld a vállalat.

Lószőrmatracz
3 részű 15 klg. súlyban csínvalból 14 forintért kapható, míg a készlet tart. Budapest, IV. ker. Teréz-körút 36. sz. 1 kárpitosnál.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók:
Szűts és társánál,
Budapest, IV., Újvilág-utca 2. sz.

Mejjeient. Mejjeient.
PAKOTS JOZSEF
LEGÉNYAVATÁS
cimü elbeszélés kötete.
(Tizenöt elbeszélés.) Ara 2 korona.
Kapható a Hazánk kiadóhivatalában VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. sz.

Hoffmann Károly utód.
elvállal
diszes és egyszerű temetések rendezését.
Fa-, érc- és kettős-koporsók, sírkoszorúk és halotti cikkek elismert, legjutányosabb árak mellett.
IV. ker., Váci-utca 45.
VI. k. Nagy Mező-u 10.
IV ker. Molnár utca 35.
BUDAPESTEN

Legszébb alkalmi ajándék! **Kedvezmény** Gyönyörű kivitel!

MAGYARSÁG előfizetőinek.

A ki a „MAGYARSÁG“ kiadóhivatalába egy fényképet küld,

5 forintért kap egy élelnagyságu

gyönyörű kivitelű platin-arc képet pompás kartonon, 50 cm. szélességben és 65 cm. magasságban.

Vidékre, csomagolással és díjmentes szállítással 5 frt 60 kr.

Megrendelésnél az összeg fele kiadóhivatalunkba előre beküldendő, a másik fele utánvétellel (Budapestben az átvételnél) lesz kiegyenlített.

Feltűnő olcsóság! **MAGYARSÁG** Legalkalmasabb meglepetés!
Kiadóhivatala
BUDAPEST, VIII., Szentkirály-u. 28. sz.

Tisztelt reakció és Közvélemény!

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS
a
BOLOND ISTÓK
humorisztikus képes hetilapra.

A „Bolond Istók“, a legnagyobb és legdiszesebb magyar élelaj, újévtől huszonharmadik évfolyamban jelenik meg.

Előfizetési feltételek: január—március végeig 2 frt.

Előfizetések, legolcsóbban posta-utalvánnyal, a kiadóhivatalnak küldendők Budapest, IV., egyetem-utca 4.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, azt megújítani sziveskedjenek, hogy a szétküldésben akadály ne legyen.

A Bolond Istók kiadóhivatala

ORGONA-CREME **MIGRAINEKENŐCS**
a legjobb szer az arcbőr és kezek finomítására. Az Orgona-Creme teljesen ismer- ideoes fejtájás ellen biztosan hat és külsőleg való alkalmazása miatt legkevésbé sem ártalmas.
Ara egy kis tégelynek 1 korona, egy nagy tégelynek 1 korona 50 fillér. **Ara 1 korona.**
Kapható az összeg és 20 fillér posta és csomagolási díj előre való beküldése mellett a készlet:
Cseley Pál gyógyszerésznél Budapest, IX., Üllői-ut 105M. sz. alatt.
Főraktár: Török József és dr. Egger Leó gyógyszerészeknél.